

Απαντήσεις Ιστορίας γενικής παιδείας , 2017

A1. Ελληνοσερβική συμμαχία . Μικρή εισαγωγή : μετά τον α΄ βαλκανικό πόλεμο και λόγω της άρνησης προκλητικής στάσης της Βουλγαρίας στο θέμα της διευθέτησης των συνόρων... σελ. 70 – 73 «Οι κυβερνήσεις της Ελλάδας και της Σερβίας ... μυστική».

Συμφωνία Καζέρτας Περί το τέλος του β παγκοσμίου πολέμου , σελ. 135 – 136 «Προκειμένου να κατευνάσει τις αντιθέσεις ... Σκόμπυ».

Συμβούλιο της Ευρώπης , σελ 154 «Την επαύριο του πολέμου ... δικαιωμάτων» .

A2. Α Σ, β Λ, γ Σ, δ Σ, ε Λ

B1. σελ. 60, Παράγοντες επιβράδυνσης του εκσυγχρονισμού στην Ελλάδα, «Τέσσερις ήταν οι ... διεθνώς» Τι σήμαινε εκσυγχρονισμός : «Εκσυγχρονισμός την ίδια περίοδο .... Της χώρας».

B2. Πρακτικά ζητήθηκαν οι συνέπειες των συνθηκών ειρήνης του α παγκοσμίου πολέμου, σελ. 86 – 88. Α) σελ. 86 – 87, «Ο εθνικισμός... Β παγκόσμιο πόλεμο», β) σελ. 87 – 88 «Διαφορετικά προβλήματα ...τρία χρόνια».

G1. Το θέμα αναφέρεται στην άνοδο του φασισμού στην Ιταλία και στους λόγους επικράτησής του.

A) Οι ιδεολογικές αρχές του φασισμού και οι μέθοδοι επιβολής του:

Σχολ. Βιβλίο σελ. 100, « Η άλλη πρόταση (ενάντια στην κοινοβουλευτική δημοκρατία) είχε διατυπωθεί ... δόγματος». Αν χρησιμοποιηθεί σαν εισαγωγή από τη σελ. 99 η αρχή του κεφαλαίου «Μια πειστική κλίμακα ... κλίμακα»

Αυτό το πνεύμα της αλόγιστης βίας αντικατοπτρίζεται στο πρώτο απόσπασμα από το βιβλίο του Ρόσι, «Η γέννηση του φασισμού». Εκεί καταγράφονται οι σκληρές πράξεις βίας των οπαδών του Μουσολίνι , που αναφέρονται ως «μελανοχίτωνες», λόγω της ενδυμασίας τους, όνομα άλλωστε που επικράτησε. Η ανεξέλεγκτη βία εκφραζόταν ενάντια σε όποιον δεν έδειχνε σεβασμό στα φασιστικά σύμβολα ή φορούσε κάποιο κόκκινο χρώματα, σαφώς συνδεδεμένο με την κομμουνιστική ιδεολογία. Επίσης αναφέρονται πράξεις αντεκδίκησης σε περιπτώσεις που διέτρεχαν κινδύνους τα μέλη τους. Επίσης στοχοποιούσαν, λεηλατούσαν πυρπολούσαν και δολοφονούσαν όποιους εξέφραζαν ιδεολογίες αντίθετες και φιλολαϊκές, όπως τις έδρες των συνδικάτων , των πολιτιστικών κέντρων, οποιωνδήποτε χώρων ενίσχυσης των φτωχών.

B) Οι λόγοι επικράτησης του φασισμού στην Ιταλία του μεσοπολέμου αναφέρονται στη συνέχεια του σχολικού βιβλίου: σελ. 100, «Η άνοδος των φασιστών ...αυταρχισμού».

Το δεύτερο παράθεμα αναφέρεται στην οργανωμένη διάδοση της φασιστικής ιδεολογίας, που προωθούνταν από διαφορετικές πηγές, αλλά πάντως ενισχυόταν συστηματικά και με σχέδιο.

Συγκεκριμένα το δεύτερο κείμενο παρμένο από το βιβλίο των Bernstein - Milza αναφέρεται στον τρόπο προσηλυτισμού που εφάρμοζαν οι Ιταλοί φασίστες. Η εκπαίδευση και τα ιδεώδη της αποτελούσαν προτεραιότητα γι' αυτούς, καθώς επέμεναν την προβολή αξιών πειθαρχίας, αντοχής και δυναμικότητας, κατάλληλη για προετοιμασία και αποδοχή του φασισμού. Η στράτευση στις οργανώσεις της φασιστικής νεολαίας γινόταν από τα 8 χρόνια, αφού η φασιστική στήριξη παρεχόταν από τους ίδιους τους εκπαιδευτικούς, ακόμη και τους πανεπιστημιακούς καθηγητές, που δήλωναν την ιδεολογία τους ακόμη και με την εμφάνισή τους. Οι κοπέλες επίσης μυσούνταν στη φασιστική ιδεολογία, για να προετοιμάσουν μέσω της μητρότητας τους πιστούς οπαδούς του Μουσολίνι, που τον χαρακτήριζαν «ντούτσε».

Δ1. Α) Η δικτατορία των συνταγματαρχών ....

Συνολικά ζητούνται : Σελ.158, «Η δικτατορία ... καθεστώτος»

Αρχικά αναφέρονται τα θέματα εσωτερικής πολιτικής : «Η δικτατορία ... στρατού»

Στα ζητήματα αυτά αναφέρονται και τα δύο πρώτα παραθέματα. Το πρώτο του Δ. Παπανικολάου σκιαγραφεί την κατάσταση που επικράτησε στο χώρο των βιβλίων και του πολιτισμού, όπου πλήθος βιβλίων κατασχέθηκαν, ακόμη και σχετικά με τη γλωσσολογία (εκμάθηση ρωσικής, ελληνοβουλγαρικό λεξικό). Κυρίως όμως οι δικτάτορες έστρεψαν την προσοχή τους στους αριστερούς συγγραφείς λογοτέχνες, όπως ο Ρίτσος και ο Βάρναλης, κοινωνιολόγους ακόμη και σε μεταφράσεις αρχαίων κειμένων, που είχαν δημοσιευθεί από αριστερούς.

Η αντίδραση του πολιτικού κόσμου, που καταγράφει το σχολικό βιβλίο μπορούσε να αναφερθεί εδώ, για να τονίσει τη γενικευμένη αντίδραση των Ελλήνων εναντίον της δικτατορίας. Σελ. 159, «Ο ελληνικός πολιτικός κόσμος ...άγρια». Δεν μπορεί να θεωρηθεί όμως απαραίτητη, κατά τη γνώμη μας, αφού δεν ζητείται ακριβώς αυτό. Μπορεί ωστόσο να δικαιολογήσει την μανιώδη οργάνωση των κατασταλτικών μηχανισμών των δικτατόρων, που καταγράφεται στο δεύτερο παράθεμα.

Η καταστολή και οι διώξεις καταγράφονται σε αυτό το δεύτερο απόσπασμα του Γ. Μητροφάνη από την ΙΝΕ. Οι δικτάτορες συνέλαβαν και εκτόπισαν χιλιάδες πολίτες για τις αντιστασιακές ενέργειές τους. Η συγκρότηση έκτακτων στρατοδικείων, 10 από αυτά ενεργοποιήθηκαν σε όλη τη χώρα. Καταγράφονται οι πόλεις: Αθήνα, Τρίπολη, Λαμία, Λάρισα, Ιωάννινα, Θεσσαλονίκη,, Κοζάνη, Αλεξανδρούπολη, Χανιά και Δράμα. Αυτά τα έκτακτα στρατοδικεία, αλλά και τα εφετεία, που ορίστηκαν αρμόδια να εκδικάζουν ακόμη και αντιστασιακές ενέργειες από τον Απρίλιο του 1971 εξέδωσαν συνολικά 4.493 καταδίκες σχετικές με την υπονόμευση του δικτατορικού καθεστώτος.

Έπειτα αναφέρονται τα στοιχεία τα σχετικά με τη διεθνή θέση της χώρας : «Καταπατώντας τα δημοκρατικά δικαιώματα ... καθεστώτος»

Β) Η αντίσταση των φοιτητών εναντίον του καθεστώτος

Σελ. 159 «Κορύφωση του αντιστασιακού κινήματος ...βασανισμούς». Πιθανή αναφορά σε όσα λέει η παράγραφος προηγούμενης κανονικά μπορεί να θεωρηθεί και στοιχείο σύνδεσης των α και β , εφόσον βέβαια δεν έχει γραφεί αλλού.

Στις δύο εξεγέρσεις της Νομικής και του Πολυτεχνείου της Θεσσαλονίκης, λιγότερο γνωστή αντιστασιακή πράξη, αναφέρονται τα δύο τελευταία παραθέματα των Κ. Κορνέτη και Χ. Ζαφείρη αντιστοίχως. Το πρώτο καταγράφει τη παρρησία των φοιτητών που πρώτη φορά εξέφρασαν αντιχουντικά συνθήματα από την ταράτσα της Νομικής και τραγούδησαν την «Ξαστεριά», σήκωσαν χαρτόνια με συνθήματα περί ελευθερίας προσελκύοντας την προσοχή των περαστικών και ευμενή μεμονωμένα σχόλια συμπαράστασης πολιτών.»

Το δεύτερο απόσπασμα καταγράφει τη ραδιοφωνική έκκληση του Σταθμού του Πολυτεχνείου της Θεσσαλονίκης κατά το Νοέμβριο του 1973, ταυτοχρόνως δηλαδή με την αντίστοιχη εξέγερση της Αθήνας. Οι φοιτητές σε αυτό τονίζουν την κρισιμότητα της κατάστασης λόγω της απειλής του στρατού , που τους έχει περικυκλώσει. Δηλώνουν ότι ήδη κάνουν διαπραγματεύσεις και ζητούν τη λαϊκή συμπαράσταση, αλλά και τη δήλωση υπεύθυνης στάσης από όλο το δημοκρατικό κόσμο. Προσπαθούν να αποτρέψουν τους στρατιωτικούς πυροβολισμούς και τη στήριξη γονιών , καθηγητών και πολιτών.

Συμπέρασμα : Παρά το γεγονός ότι αυτές οι φοιτητικές εξεγέρσεις δεν έρριξαν τη χούντα, όμως ανακίνησαν συζητήσεις και προβληματισμούς , ζυμώσεις ιδεολογικές , που επηρέασαν την κατάρρευσή της.

Επιμέλεια απαντήσεων : Στέλλα Αλιγιζάκη

ΔΙΑΛΕΚΤΙΚΗ
ΑΞΙΟΠΙΣΤΗ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗ ΠΑΙΔΕΙΑ